

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 61 hallituksen esityksen johdosta laeiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista sekä leimaverolain 97 a §:n, kehitysalueiden veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n ja merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1993 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 199.

Valiokunta on käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 19 päivänä lokakuuta 1993 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Janssonin lakialoitteen n:o 45 laiksi merenkulun veronhuojennuslaista annetun lain muuttamisesta.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Tarja Jääskeläinen valtiovarainministeriöstä, hallitusneuvos Sakari Arkio kauppa- ja teollisuusministeriöstä, ylitarkastaja Sirpa-Liisa Venesjärvi verohallituksesta, osastopäällikkö Tero Honkavaara Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitosta, apulaisosastopäällikkö Hannele Ranta-Lassila Keskuskauppakamarista, lakimies Mikael Söderlund Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, toimitusjohtaja Per Forsskåhl Suomen Varustamoyhdistyksestä, toimitusjohtaja Hans Ahlström Ålands Redarförening rf:stä, asiamies Olof Widen Pientonnistoyhdistyksestä sekä kansanedustaja Gunnar Jansson. Lisäksi Pienteollisuuden Keskusliitto on antanut asiasta kirjallisen lausunnon.

1. Ehdotetut muutokset

1.1. Kehitysalueiden veronhuojennukset

Vuoden 1992 kehitysalueiden veronhuojennuslain mukaista vapaata poisto-oikeutta, ylimääräistä investointivähennystä ja varallisuusverovapautta sovelletaan vuosina 1982—1989 tehtyihin investointeihin. Veronhuojennuksia voidaan soveltaa vielä vuodelta 1998 toimitettavassa verotuksessa.

Vuoden 1989 kehitysalueiden veronhuojennuslain mukaisesti myönnetään vuosien 1990—1993 aikana kehitysalueelle perustetun uuden tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen tahi sellaisen olennaisen laajentamisen tai uudistamisen perusteella veronhuojennuksia sekä tuloverotuksessa että leimaverotuksessa. Tuloverotusta koskeva huojennus on tuotantolaitoksen perustamisen, laajentamisen tai uudistamisen yhteydessä hankitun käyttöomaisuuden vapaa poisto-oikeus. Tätä lakia sovelletaan verovuosilta 1990—1997 toimitettavissa verotuksissa.

Hallitus ehdottaa, että säädettäisiin uusi laki kehitysalueelle tehtävien investointien veronhuojennuksista. Ehdotuksen mukaan kehitysalueelle vuosina 1994—1997 perustettavien uusien tuotantolaitosten ja matkailuyritysten perustamisen sekä niiden olennaisen laajentamisen tai uudistamisen yhteydessä hankittavan käyttöomaisuuden hankintamenosta saisi tehdä korotetun poiston. Poiston enimmäismäärä olisi käyttöomaisuuden säännömukainen poisto korotettuna 50 prosentilla. Korotettu poisto saataisiin tehdä käyttöomaisuuden käyttöönottovuotena ja kahtena sitä seuraavana verovuotena. Lakia sovellettaisiin siten verovuosilta 1994—2000 toimitettavissa verotuksissa.

Leimaverolaissa säädetty oikeus saada hakemuksesta takaisin kehitysalueelle tehtävistä investoinneista suoritettu leimavero ehdotetaan säilytettäväksi nykyisen sisältöisenä myös vuosina 1994—1997 tapahtuneiden luovutusten osalta.

Vuoden 1982 veronhuojennuslakia ehdotetaan samalla tarkistettavaksi siten, että veronhuojennuksen kohteena olevan käyttöomaisuuden varallisuusverovapaudesta huolimatta tällainen käyttöomaisuus luettaisiin varoiksi yritysvallisuuden pääomatulo-osuutta määrättäessä. Siten käyttöomaisuuden varallisuusverovapaus ei alentaisi yritystulosta pääomatuloksi luettavaa määrää. Tätä säännöstä ehdotetaan sovellettavaksi ensimmäisen kerran vuodelta

1994 toimitettavassa verotuksessa. Sitä voitaisiin soveltaa kuitenkin myös jo vuodelta 1993 toimitettavassa verotuksessa, jos verovelvollinen tekee sitä koskevan vaatimuksen ja esittää tarvittavan selvityksen veroilmoituksessaan.

1.2. Merenkulun veronhuojennukset

Merenkulkualalle on myönnetty veronhuojennuksia sallimalla yritysten tehdä verotuksessa vähennyskelpoisia varauksia, ennakkoaisia poistoja ja ylimääräisiä vähennyksiä. Merenkulun veronhuojennuksista annettu laki koski alun perin vuosina 1981—1985 tehtyjä alustilauksia ja alushankintavaroja. Lain voimassaoloaika on sittemmin jatkettu siten, että se koskee vuosina 1981—1993 tehtäviä alustilauksia.

Hallitus ehdottaa merenkulun veronhuojennuksia jatkettavaksi siten, että vuosina 1994—1996 tilattujen alusten perusteella saadaan tehdä jäämaksuluokkavähennys. Vähennyksen enimmäismäärä on ehdotuksen mukaan kolme prosenttia aluksen hankintamenosta ja se saadaan tehdä aluksen käyttöönottovuodelta ja sitä seuraavalta verovuodelta. Jäämaksuluokkavähennyksen soveltamisedellytyksiä ehdotetaan laajennettavaksi siten, että vähennys saadaan tehdä myös ulkomailta tilatuista aluksista. Uusia alushankintavaroja ei enää ehdotuksen mukaan saisi tehdä.

2. Käsitelty aloite

Lakialoitteeseen n:o 45 sisältyvän merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen mukaan myönnettäisiin merenkulkuelinkeinolle hallituksen ehdottamaa useampia ja laajempia veronhuojennuksia.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Alaranta (osittain), Heikkinen, Hämäläinen, Jokiniemi, Kallis, Lahtinen, Lahti-Nuutila, Luukkainen, Malm,

3. Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä.

Valiokunta toteaa, että merenkulun veronhuojennusten osalta ehdotuksen mukainen jäämaksuluokkavähennys ei kohdistu samalla tavoin merenkulkuelinkeinon eri lohkoihin. Jäämaksuluokkavähennystä voivat valiokunnan saaman selvityksen mukaan käytännössä hyödyntää vain suuria aluksia omistavat verovelvolliset. Pientonnisto ei käytännössä saa mitään hyötyä esityksen mukaisesta vähennyksestä. Valiokunnan mielestä ongelmallisimpia ovat tapaukset, joissa verovelvollinen omistaa vain yhden aluksen, jonka uuteen vaihtamisen yhteydessä verotus kokonaisuutena kiristyy. Valiokunnan mielestä olisi selvitettävä mahdollisuudet edellä tarkoitetuissa tapauksissa esimerkiksi jälleenhankintavaruksen käyttöönottoon.

Valiokunta edellyttää, että hallitus pikaisesti selvittää mahdollisuudet ottaa käyttöön merenkulkuelinkeinon verotuksessa ehdotettua tasapuolisemmin kaikkia merenkulkuelinkeinoelämän eri lohkoja kohteleva veronhuojennuslain-säädäntö esimerkiksi jälleenhankintavarausta käyttämällä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 45 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Mäki-Hakola, Ranta (osittain), Ryyänen, Sasi, Savolainen (osittain), Tiuri, Turunen, Vihriälä ja Vähäkangas sekä varajäsenet Ala-Nissilä (osittain), Apukka, Nyby (osittain) ja T. Roos (osittain).

Vastalauseita

I

Ehdotuksen mukaan kehitysalueelle vuosina 1994—1997 perustettavien uusien tuotantolaitosten ja matkailuyritysten perustamisen sekä kehitysalueella toimivien tuotantolaitosten ja matkailuyritysten olennaisen laajentamisen tai uudistamisen yhteydessä hankittavan käyttöomaisuuden hankintamenosta saisi tehdä korotetun poiston. Poiston enimmäismäärä olisi käyttöomaisuuden säännönmukainen poisto korotettuna 50 prosentilla. Korotettu poisto saataisiin tehdä käyttöomaisuuden käyttöönottovuotena ja kahtena sitä seuraavana verovuotena. Kehitysalueella tarkoitettaisiin aluepoliittisen lainsäädännön mukaista I ja II tukialuetta. Leimaverolaissa säädetty oikeus saada hakemukselta takaisin kehitysalueelle tehtävistä investoinneista suoritettu leimaveron säilytettäisiin entisellään.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1993

Hannele Luukkainen
Pentti Lahti-Nuuttila

Lea Savolainen

Suomessa matkailutoiminnassa on monilla alueilla selvästi ylikapasiteettia. Matkailuyritysten käyttöasteet ovat hyvin matalia ja toiminta on korostetun riippuvaista sesongeista. Tästä syystä oikeus korotetun poiston käyttöön tulee rajoittaa sellaiseen matkailuyritystoimintaan, joka ei lisää ylikapasiteettia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1., 2. ja 3. lakiehdotuksen yleisperusteluissa hyväksyttäisiin seuraava lausuma:

”Valiokunta edellyttää, että oikeus korotetun poiston käyttöön rajoitettaisiin sellaiseen matkailuyritystoimintaan, joka ei lisää ylikapasiteettia.”

Matti Luttinen
Tuulikki Hämäläinen

II

Hallituksen esityksessä esitetään kehitysalueiden veronhuojennuksia supistettavaksi merkittävästi. Esityksen mukaan laki ei enää sallisi vapaita poistoja ja poistoaika lyhenisi nykyisestä viidestä vuodesta kolmeen.

Uusi investointi ei useinkaan tuota tuloa muutamaan vuoteen. Siksi lain tarkoitus jää saavuttamatta, mikäli huojennusaika lyhenpäättään esitettyyn kolmeen vuoteen. Sen vuoksi huojennusaika tulee säilyttää nykyisellään, jolloin se käsittää käyttöönottovuoden ja neljä seuraavaa vuotta.

Muutosten johdosta 1. lakiehdotuksen nimike ja 5 §:n nimi on katsottu aiheelliseksi muuttaa, mistä on seurannut tekninen muutos myös 2. lakiehdotukseen (97 a §).

Ehdotammekin,

että valiokunnan mietintöön sisältyvät 3. ja 4. lakiehdotus hyväksyttäisiin valiokunnan mietinnön mukaisina sekä

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin sellaisina kuin ne ovat valiokunnan mietinnössä, paitsi 1. lakiehdotuksen nimike ja 5 § sekä 2. lakiehdotuksen 97 a §:n 1 momentti näin kuuluvina:

1.

Laki**kehitysalueelle tehtävien investointien vapaista poistoista**

5 §

Vapaa poisto

Poiketen siitä, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) 30 ja 34 §:ssä säädetään, verovelvollisella on oikeus vähentää poistoina tuotannollisessa toiminnassaan tai matkailuyritystoiminnassaan käyttämänsä 2 §:ssä tarkoitettua käyttöomaisuuden hankintamenoista

siltä verovuodelta, jona uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä taikka tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen laajentamista tai uudistamista varten hankittu käyttöomaisuus otetaan käyttöön, sekä viideltä seuraavalta verovuodelta toimitettavissa verotuksissa määrä, joka verovelvollisen kirjanpidossa on tällaisena poistona vähennetty.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

2.

97 a §

Lääninverovirasto maksaa hakemuksesta takaisin leimaveron, joka on suoritettu kehitysalueelle tehtävien investointien vapaista poistoista annetussa laissa (/) tarkoitetulla kehitysalueella olevan kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirjasta ja kehitysalueella sijaitsevassa kaupungissa olevaa vuokratonttia rakennuksiin koskevasta luovutuskirjasta. Leimaveron palauttamisen edellytyksenä on, että luovutus on tapahtunut vuosina 1994—1997 vastaanot-

tajalle, joka on hankkinut kiinteistön mainitussa laissa tarkoitettua uutta tuotantolaitosta tai matkailuyritystä taikka tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen laajentamista varten. Jos uuden rakennuksen huoneistot rakennuksen valmistuttua ovat pääasiallisesti mainitussa laissa tarkoitettua tuotantotoimintaa harjoittavien laitosten tai yritysten hallinnassa, palautetaan edellä mainitusta luovutuskirjasta suoritettu leimavero myös tuloverolain (1535/92) 10 §:n 10 kohdassa tarkoitettulle osakeyhtiölle tai osuuskunnalle tämän hakemuksesta.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1993

Asko Apukka

Juhani Vähäkangas